

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: **J. F.**, proti odporcom: **1. Slovenskému pozemkovému fondu, regionálny odbor Lučenec, 2. Obvodnému pozemkovému úradu v Lučenci**, o uloženie povinnosti správnych orgánov konať a rozhodnúť o schválení náhradného pozemku, na odvolanie navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/28/2008-17 zo dňa 27. mája 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/28/2008-17 zo dňa 27. mája 2008 v napadnutej časti výroku o neustanovení zástupcu z radov advokátov **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením krajský súd nepriznal navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov a neustanovil jej zástupcu z radov advokátov. Nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodnil tým, že predmetné súdne konanie vo veci nečinnosti orgánu verejnej správy je podľa § 4 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov vecne oslobodené od súdnych poplatkov. S poukazom na ustanovenia § 250t ods. 8 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) krajský súd uviedol, že v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy sa vyžaduje obligatórne zastúpenie navrhovateľky advokátom, a preto rozhodol aj o žiadosti navrhovateľky na ustanovenie právneho zástupcu. Skúmajúc podmienky pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov navrhovateľke zisťoval, či sú u nej splnené predpoklady uvedené v § 30 OSP. Pokiaľ išlo o zákonnú podmienku potreby ochrany záujmov navrhovateľky krajský súd uviedol, že táto nie je splnená, nakoľko navrhovateľka odmietla ponúknuté náhradné pozemky odporcom 1. prostredníctvom odporcu 2. a odporca 2. rozhodol o poskytnutí náhrady navrhovateľke za pozemky v peniazoch.

Proti tomuto uzneseniu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie v časti výroku, ktorým krajský súd rozhodol o neustanovení zástupcu z radov advokátov, navrhujúc, aby odvolací súd uznesenie krajského súdu v napadnutej časti zmenil a zástupcu navrhovateľke ustanovil. Odvolanie odôvodnila tým, že krajský súd nesprávne zistil skutkový stav a vec nesprávne právne posúdil. Namietala, že rozhodnutia o náhradných pozemkoch a peňažnej náhrade sú nesprávne, preto žiadala o ustanovenie právneho zástupcu aj s ohľadom na jej stav hmotnej núdze.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 OSP s použitím § 250t ods. 8 OSP a § 246c ods. 1 vety prvej OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP s použitím § 250t ods. 8 OSP a § 246c ods. 1 vety prvej OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné priznať úspech.

Z obsahu predložených spisov odvolací súd zistil tieto skutočnosti: Navrhovateľka sa návrhom z 3.2.2008 doručeným krajskému súdu 5.2.2008 označeným ako „Žaloba proti postupu a rozhodnutiu správnych orgánov a návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutí“ domáhala prešetrenia jej vecí, schválenia náhradného pozemku a určenia správnym orgánom konať. Zároveň požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov. V návrhu uviedla, že v reštitučnom a v dedičskom konaní jej boli navrátené pozemky, ktoré boli počas znárodnenia poskytnuté na vytvorenie záhradkárskej osady, a preto ich nemôže užívať, na základe čoho požiadala o pridelenie náhradných pozemkov. Tvrdila, že odporca 1. je napriek jej urgencii nečinný. Žiadala preto postup odporcu 1. prešetriť, určiť mu konať a poskytnúť zodpovedajúci náhradný pozemok z dôvodu, že jeho nečinnosťou je poškodzovaná na svojom práve užívať svoj pozemok a vzniká jej škoda. Ďalej navrhovateľka v návrhu poukázala na to, že jej odporcom 2. bol doručený výpis návrhu projektu pozemkových úprav, ktorý neobsahuje odôvodnenie, a preto sa k nemu nemohla vyjadriť, prípadne vzniesť námietky. Namietala tiež, že jej rozhodnutie odporcu 2. o priznaní náhrady v peniazoch nebolo doručené. Preto žiadala postup odporcu 2. preskúmať, odložiť vykonateľnosť predmetného výpisu a zrušiť ho v celom rozsahu a odporcovi 2. určiť zodpovedajúci náhradný pozemok v správe odporcu 1. Z vyjadrenia odporcu 2. k návrhu navrhovateľky vyplynulo, že navrhovateľka ponúknuté primerané náhradné pozemky odmietla žiadajúc náhradný stavebný pozemok v intraviláne mesta Lučenec, k čomu odporca poukázal na to, že v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov jej nemohol byť takýto pozemok ponúknutý s ohľadom na skutočnosť, že jej pozemok v zriadenej záhradkovej osade sa nachádza v extraviláne mesta Lučenec. Odporca 2. ďalej vo vyjadrení uviedol, že na základe opätovných nesúhlasov navrhovateľky s ponúkanými náhradnými pozemkami a oznámenia Slovenského pozemkového fondu o vyčerpaní všetkých parciel, ktoré boli vedené na listoch vlastníctva Slovenskej republiky, rozhodol podľa § 10 ods. 3 písm. a/ zákona č. 64/1997 Z. z. o poskytnutí náhrady v peniazoch pre navrhovateľku, pričom toto rozhodnutie č. LC/2007/00348 jej bolo doručené dňa 12.5.2007, a následne zadal vypracovanie projektu pozemkových úprav v záhradkovej osade a spracovaný návrh projektu v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. vyvesil na verejné nahliadnutie na obvyklom mieste v meste po dobu 30 dní s poučením o možnosti podať do 15 dní odo dňa zverejnenia námietky proti údajom v ňom uvedeným. Ďalej poukázal na to, že dňa 4.12.2007 bol účastníkom konania, teda aj navrhovateľke doručený výpis z návrhu projektu pozemkových úprav s poučením o možnosti podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia námietky proti údajom v ňom uvedeným a keďže v zákonom stanovenej lehote neboli voči výpisu z návrhu projektu podané námietky, pokračuje v konaní podľa § 13 ods. 3 zákona č. 64/1997 Z. z.

Predmetom odvolacieho konania bolo napadnuté uznesenie krajského súdu v časti výroku, ktorým rozhodol o neustanovení zástupcu z radov advokátov.

Podľa § 30 OSP účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť zástupcu z radov advokátov, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Za predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov je potrebné považovať predpoklady pre priznanie oslobodenia výrokom súdu podľa § 138 ods. 1 OSP. Vyššie citované ustanovenie § 30 OSP nemá teda na mysli prípady, keď účastník je zo zákona

oslobodený alebo ak ide o konanie vecne oslobodené od súdnych poplatkov, ako to nesprávne vyložil krajský súd.

Podľa § 138 ods. 1 veta prvá OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Pre posúdenie dôvodnosti priznania oslobodenia od súdnych poplatkov z hľadiska pomerov účastníka sú rozhodujúce najmä jeho majetkové a sociálne pomery, ale aj výška súdneho poplatku a povaha nároku. Aj keď to odôvodňujú pomery účastníka, nie je možné mu priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, ak svojvoľne alebo zrejme bezúspešne uplatňuje alebo bráni právo. O zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené.

Podľa názoru odvolacieho súdu neboli u navrhovateľky splnené predpoklady, aby bola súdom oslobodená od súdnych poplatkov, a preto krajský súd správne rozhodol, keď navrhovateľke zástupcu z radov advokátov neustanovil a zamietol jej žiadosť, i keď svoje rozhodnutie nesprávne odôvodnil. Rozhodujúcou pri posudzovaní splnenia zákonných predpokladov na oslobodenie navrhovateľky od poplatkov súdom bola skutočnosť, že navrhovateľka svojím podaním zrejme bezúspešne uplatňovala resp. bránila svoje právo žiadajúc, aby správne orgány konali o jej nároku na pridelenie náhradného pozemku, na druhej strane však na konanie správnych orgánov nereagovala, resp. odmietala ponúknuté náhradné pozemky, na základe čoho odporca 2. následne právoplatne rozhodol o poskytnutí náhrady za pozemok navrhovateľke v peniazoch. V dôsledku nesplnenia zákonnej podmienky, že nešlo o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, nemohol byť u navrhovateľky splnený jeden z predpokladov v zmysle § 138 ods. 1 veta prvá OSP potrebný na to, aby bola súdom oslobodená od súdnych poplatkov, a preto je potrebné považovať rozhodnutie krajského súdu vo výroku o neustanovení zástupcu z radov advokátov za vecne správne. Z uvedených dôvodov považoval odvolací súd námietky navrhovateľky v odvolaní za neopodstatnené a právne irelevantné.

Za týchto právnych okolností odvolací súd uznesenie krajského súdu v napadnutej časti výroku podľa § 219 ods. 1 OSP s použitím § 250t ods. 8 OSP a § 246c ods. 1 vety prvej OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 142 ods. 1 OSP s použitím § 250t ods. 8 OSP a § 246c ods. 1 vety prvej OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže navrhovateľka nemala v odvolacom konaní úspech a odporcom 1. a 2. trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 30. apríla 2009

JUDr. Jozef Hargaš, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth